

Шүбөлүккүгө сый берсе, жигерлери этмей сел,

Тюнеме. Биюуну тамбала

Жаңгы Малкысар туулу халкы көпчүлүктөн кыйтып келгенде кууралган эди. Андан бери эли жый озду. Элини кимиле кууралгандыгы, аны аягы юсоно салгытуу юлошу кыошканына, шенде де жигер урууларын, жуеридиклери, фамиулары бла аны там кууралгандыгы юсеринден Фахму Малкысары бюнонио башчысы Текулары Хананбийи жашы Куурманбийи айтады.

Езенин сайлагандыла

- Орта Азиядан кыйтыктын да, халкыны асымысы тууган элдерине, ата юйлерине баргырга сойгонди. Алай сайлуу кыалган юй кеп жок эди. Кыйдак, кылай бла жашуу эткейи жерен соруу кеплени сагышша кыалдырганды. Аны юсоюнден озноо биринчи болуп Кенделени жаш тейлоо кепторгонди. Элини журметти уа Чечкенчиланы Магомет болганды.

Аз-аздан Жаңгы Малкысарга Кенделенден башла элден да юйорле кече башлады. Республиканы кеп районлары болушуктары бла колхоз да кууралды. Анга эллиле Лейнин атын атырган эдиле. 1958 жылда 1-чи августта аны 1640 гектар жери, 40 туубаны, онга жуукту аты, бир комбайны, эки трактору, мастерскоюлары, башка производство орунары

Он жылдан сора Ленин аты колхоз 1 миллион 834,1 сом багысы продукция чыгарган эди. Хар гектардан будайны тирлиги 32,4 центнерге, нектонко 32 центнерге, 14,4 центнерге дери озгонди. Мал шалкык чондордон а хар гектардан 384 центнер алынганды.

Тууар малланы саны 620-га жеткенди. Жок иненден 85 бузоу, 100 койдон 95 козу алынганды. Малчылыкка, сабанчылыкка жетишчилери ююн нарток эдоруочулукени зенио-сунтаматасы Отарланы Рамазан бла механизатор Энейланы Борис «Сыйлыккыны Белги-

Айтхылдык адамла

да кеп затла ишленгендиле: жакты гаржака, мизрею склад, зарпакка станция, жаңгы котельня, эллиге профпидоктор. Бек башыуа - Жаңгы Малкысарда жашаганыны юйлерине газ келгенди.

Бусагытта Жаңгы Малкысарда 300-ден артык юйор барды. Эл кууралганы анда жашаганыны саны 8 юрөгө өскенди. Мында кеп милетлени келечилери: малкысарлыла, кабартайлыла, торкюлю, орусула да, бир бирге журмет эте, шүбөлүккө жашайдыла. Шенде да эллине жашууларын илендириуу, жетишпелти жаңы бла кеп иш этпеди. Жаланда озган жылда суу ызаны 3200 метри тартылганды. Эли жаңгы юйле ишленген кесиледе 70-ге жуук юйор барды суу болмай кыйналайдыла. Осыяны иги кесиге жаңгырытылганды. Суу жыйылыуу жерге аны автомат орнатылып, суу юйлеге кече-юн да келирчэ этпегенди.

Култура юй тап халгга келтирилгенди, башы жаңганды жабылганды, жаңгы шиптикле салынгандыла. Школну мекеме да кезге ариу керюнооруа эллилерди Спорт школ бла врач амбулатория бир мекеме орналыдыла да, алаңы башлары да жаңганды жабылганды. Спорт школга 65 миң сом багысы жети тренжер алынганды, жыгыштыкка жороген жашыкыла жуурурча онлга кууралгандыла. Сый садха 16 миң сом багысы ирилгала алынгандыла. Онг бергенди туурайла.

Энде колларенден келген жашла да торлюо-торлюо жуушулагы кыатышдыла, болушук этпеди. Артыккада Жаңгы Малкысарда школун бирини директорларындан бири болган Жашуулары Юсоюне жашлары Владимир бла Марат эллине болушукка ача бергенди туурайла.

Бионокликке эллиле кылай жашайдыла, не зат ишпелдиде десегиз, кепле, жери арндагы алып, жылгы эки-он торлик эрдедиле. Тууар маллары бешинден асыланы тутхан жыйырмадан артык юйор бардыла. Беш-апты мал тутхалыла уа сейир этерча да туйюлды.

Жер-жерли самоуправлянылы Советини алгубаракыла болган сессиясында озган жылны итоллары чыгарылыгандыла. Жыйылыуга, район куулукчуладан сора да, эллиле да кыатышандыла. Ала административчэ ытас этпелвенгендиле да, алаңы ма алай ыразы болганыла уа не улгу саугадан да багыштыла. Алайда да, жарны влюорно жашаган келген эллилени, эллилерибизни да келир заманлары кыуачуны болсун, айыр куенери кеп болсунла!

ТЕКУЛАНЫ Куурманбийи, Жаңгы Малкысар эли административчясынын башчысы.

Ариу, берекетли жер

Халкыбызны өстөм жашы, барыбызны да ариу сузана бла куурун-дырган Текулары Амур Жаңгы Малкысарда өскенди. Бу юбилейин алында биз анга элини юсоюнден бир кыууым эс айтырын тилегенбиз.

- Карачай-Черкесини Первомайский элинден бизни юйорубоз манга бир жыл толганды кеченди, - деп башлаганды Амур халыраны. - Мен Жаңгы Малкысарда өскөнүм. Орта школду да анда бошоганмы. Тогузунчу класска окуганымда, музыка бла юйорөген жашла бла тубөшө башлаганмы. Кысыа заманын ичинде Отарланы Муса «Жашлык» ансамбльин кууралды.

Алгач мен бас-титара ойнаганмы. Бир жылдан жаңгы жырлары жырлап да тебирейме. Прохладный шахарда эл молк техникыга окурга киргичини ол ишени бек кыаты бардырган тууганмы. Студент жылдан сора артка, Жаңгы Малкысарга кыйтып, «Жашлыктын» жаңгыртама. 1987 жылда биз, юй ака-эрилангандан сора, вокал-инструментли ансамбльени битусоюс конкурларында биринчи кере лауреат атха тийиш болгандыкмы. Аны ызы кылан эри.

Бусагытта мен «Жашлык» ансамбль бла Терк району, Жаңгы Малкысары да атындан сахнага чыгып, жырлап алган дипломланы иги кесегин асырап турама.

- Жаңгы Малкысары биринчиден не зат ба эгересе?
- Мен анда жашаганды, эли болуму кырай керюне эри. Нек дегенде анда кырап, жаш да бир бири багылай билгенди, намыс бергенди. Кепкылдылык неда бир жерге аман ниет тутхан да болмаганды. Бирге кыоноккыга жер-жерден кеп адам келгенди. Ала барсы да бизни элибизге сукьянып кеткендиле.

Арт 10-15 жылда элдэ социальный жаңы бла уллу магынасы болган кеп иш этилгенди: жаңгы школ, болныча, тик доктор, сауулук сакылау ара, маданый юй, спорт зал, молла, эли административчясыны мекемеси окумуна - ала барсы да адамны керюн куурундырдыла, анда жашаганыла уа бытунды.

Жаңгы Малкысар бек ариу, берекетли жерде орналганды. Мен сезилеримни айтып бошаламача, алай оюеме элими! Заукулуй сайылычкыны эсте тошоронгон сора да, биз тууи сэд ишпенде жуук элден магынабыны асыраганбыз. Аны, сора кесибизни кыйдан чыктыганыбызны да унутурга жарамайды.

- Сени кыарындашын эли административчяны башчылык этип келгени иги кесек заман болады.

- Кертинси айтханда, (окуучула айып этмесиле аны) кыкча, кыаты ишлеген адамны излеп тапкан чыкканды, Бир сут-

каны ичинде 24 сагат бар озе, алаңы барысына да ол элини кыйтыгыларна береди. Этген жуушуру бир заманда да жарты жолда кыоюмгабын. Не заманда да кыаты болганды. Бизни барыбыздан да аны излегенди. Элде аны кезю жетмеген, ол эс бурмаганын бир зат жокчуу. Ол а бек кыйынды! Юйден, юйорден да алгач ишини салады.

Бусагытта сен чыгармачылык бла юйорөсиме? Жуук заманда жаңгы жырларынган кууралган альбомун чыгарыкмыды? Ол сорууну бермей кыоюсам, окуучула мени аныламазла.

Чыгармачылык мени кечиндири деп бир заманда да ышанмаганды. Аны ююн мен бусагытта бизне бла юйорөсиме. Бош заманым болса, жыр айтырга да угай демейме, алай, жарсыуга, бош заманым а бек азды. Ким биледи, мындан ары бир жаңгы затла да чыгарга болула. Насыкка, мени ызымдан келген жаш адамла, чыгармачылык бла юйорөшүп, жырлары айтыуда да уллу жетишимле болдурадыла. Алагы ашанын кыоюмгабын энди.

Жаңгы Малкысарда 50 жыл толады. Келсини эллиге, анда жашаганылагы ышыла сэвондот болур.

- Бу кысыа жашауда бир бири сюереге, багыларга, тансыкыларга керекбиз. Эллилерим, терен кыартлыкка дери жашап, артка кыарганда уа, «Кылай болду мен бу адамла бла багылай ариу жерде, берекетли элде жашаганым!» - деп куурунрча болсунла.

Ушакны **ГЕРИЛЛАНЫ Асият** бардырганды.

Терк сууну бойнунда, Кыабартыны ортасында

кыартлары Чеченланы Харун бла Бейсоттанланы Мажит ала жылы болгандыла. Ол заман да партияны Кыабарты-Малкысар обкомуну биринчи секретары Тимбора Мальбахова да эл салгырга жер тийли ала баргандыла. Алагы сайлагыга он районну бергендиле. Прохладна, Май эм Урожайна (Терк), Бир кыуым адам, жерлеге кыары кетип, Урожайы району сайлагандыла. Мында жер тирлик болганыга саагандыла, дагыда маалым-трактор станция, ал кезинде жашары чокче да болганылары кезлери кыарганды. Алай бла 1958 жылда 24-ю майда бери 14 юйор кеченди.

Мында алагы Урожайыны ююбатыш жаңында жерле бөледиле, юйле ишлерге соудала да берелди. Аз-аздан малкысарлыла, юйле ишлеп, алагыга кеченди, эл кууралгандыла. Сход жылны, анга ат да атыганды, Жаңгы Малкысар деп. Алай ат атауну башламчысы

да бар эдиле. Колхозну биринчи барызыран Бейсоттанланы Боржо бла Лохияланы Азрет салгандыла. Жерге биринчи уруксуу атхан а Багылананы Хасан болганды.

Кеп да бармай колхозда сюотвор ферма да кууралды. Кысыа заманын ичинде ол Терк району ачыларыны саны кыошудыла.

Он жылдан сора
1968 жылда болган Терк район партия конференцияра райкомну биринчи секретары Н.Елканова, Ленин аты колхозну урунганлары уллу жетишмилге жеткенерин белгилеп, махпат өслөнгенди, айырмалы ишленгенди алтарын айтханды. Алаңы араларында нарток эдоруонен аны башчысы Отарланы Рамазан да бар эди. Колхозну правленийи ол замандары болганды. Жашуулары Люба эки правительстволу сауга атыганды.

1978 жылда «Жаңгы Малкысар» ордон бла, башка звено башчы Гулаланы Бийоо уа Урун махталууны ююн-юю даражалар ордни бла сауултангандыла. Атырзаланы Магометте «Кыабарты-Малкысар АССР-ни сыйлы нарток эдоруочуко» деген ат атылганды.

Малчыла да жигер урунгандыла. Сот алынуу планы 14,5 процентте, эт алынуу уа - 112 процентте топурулганды. Бу жетишмилге кыйын салгыналгача да уллу багыз бичилгенди. Атырзаланы Магомет СССР-ни Баш Советини Президиумуну Указы бла «Урунуда айырмалыгы ююн» майдан бла, ийнек саугуу Теку аны Ашят Уруну махталууку 3-чю. арда уа 2-чи даражалы ордени бла саугулангандыла. Казийланы Маржанат Урунуну Кызыл Байрагыны орденини кавалери болганды. Жашуулары Люба эки правительстволу сауга атыганды.

1978 жылда «Жаңгы Малкысар» ордон бла, башка звено башчы Гулаланы Бийоо уа Урун махталууны ююн-юю даражалар ордни бла сауултангандыла. Алай эл, жалаңда жигер ишлеген адамлары бла угай, кесини ажери жигиттери бла да өхтөмленди. Куурманланы Ахмат, Лохияланы Магомет, Текулары Хананбийи, Хочуланы Магомет Улуу Ата журт урушунан кеп орденжери эки майданлары бла кыйтыкан эдиле.

Жаңгы Малкысарда жаңгы мекеме. Предприниматель Газалияны Сагидди ююю.

МАЖАРЫУЛУК

Илмуга таяна

Энейланы Жарахатмны жашы Махти Жаңгы Малкысарда тууганды. Нальчиде эл молк илму-илем институту лабораторияны таматасы болуп ишленгендикте, элден айырмаганды. Аренада 90 гектарга жуук жер алып, будай, нарток, меплеу эдоруонели төртюнчю жыл барды. Биз анга тубөгөндө, ол бизге сабанларын көрүстөдү, анга киргенибизде, будайны бейизге жете келе эди.

Тик көпчүлүк

Махтау тапхандыла

Бу нгыгышда (суратта) олутуруп ушак эте турган огууру кууралкы кыабартлары бирге ушай келелди. Экиси да эл молкде Орта Азияда 1945-жылдан бери аны чыккыла болуп ишлеп башлагандыла. Жаңгы Малкысарга 60-чы жылдаа көчкөндү. Андан бери мында кыошундукка, бир бири кыууанчыла, бушууна кыатыла, жашуу эте келелди.

-Ал жылдаа кыйын эди, деп эскерди аладан бири-Черкеланы Назир. - Колхоз жаңгы кууралып эди да, юч жылны кысыа ишлеп турганы эди болум. Артадан артка молк кыурала берганды, бизни жашауубуз да игилене башлаганды.

Эси кыарт «Жаңгы Малкысар» совхоз кууралган, анга Асанланы Борис башчылык этген заманланы махтау бла эскерди. Ол кезилерде аны жигер ишлегени ююн машина бла да саугуланганды эдиле. Он да боштон туйюл эди Назир кыошундук бла емюрден ахырга юйорөгенди, кеп жылланы уллу жетишимле болдуруу да турганды. Аны жоюз ана койдон 120 козу алган, хар койдон 4 килограмм жон кыркырган кезилери болганды. Уруну махталууку 3-чю даражалы орденини да совхозну кыошундуктары араларында биринчи болуп алганды.

Бусагытта пенсиядады.

Черкеланы Назир бла Азаматланы Магомет.

тден көчкөн эди. - Ол заманда мында жалаңда тапула жашай эдиле, дейди ол. - Кебюсю юйорени да битдирмей тура эдиле. Энди уа элде кеп торлю милетлени келечилери бардыла, артыкка торкюле асылмашыла. Бир юйорча, шүбөлүккө жашуу этебиз.

САУЛУК САКЫЛАУ

Бизге көпле сукьяланадыла

Солдан оннга: Отарланы Тамара, Лариса Макулова, Мырзаланы Зуритт.

Жаңгы Малкысарда 2002 жылга дери жалаңда фельдшер-акушер пункт болганды. Ол почтаны мекемемизде эки отууда орналганды. Биринде акушер олтурганды, экинчисинде уа абаданлагыла, сабийге да кыаргандыла, процедура да этилгендиле.

Совет жылдаа элибизде тууи сэд ишпенде жуук элден магынабыны асыраганбыз. Аны, сора кесибизни кыйдан чыктыганыбызны да унутурга жарамайды. Фельдшер Лариса Макулова, - алай арда бу мекеме атылып кыалган эди. Эмхалкери, терезелерини да чачкан элеме адамла.

Элибизни башчысы Текулары Куурманбийи жаны да, ол юйорно ремонт этип башлайбыз. Кеп кыйын салганыбыз бери, алай энди бек эркинбиз. Ма бу шакыны Куурманбийи ююнден келтиргенди. Ол замандары биринде акушер олтурганды, экинчисинде уа абаданлагыла, сабийге да кыаргандыла, процедура да этилгендиле.

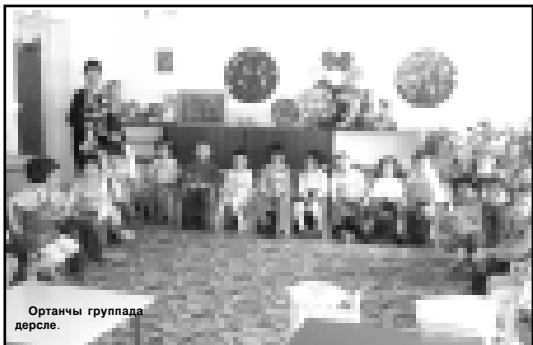
Совет жылдаа элибизде тууи сэд ишпенде жуук элден магынабыны асыраганбыз. Аны, сора кесибизни кыйдан чыктыганыбызны да унутурга жарамайды. Фельдшер Лариса Макулова, - алай арда бу мекеме атылып кыалган эди. Эмхалкери, терезелерини да чачкан элеме адамла.

«Назычыкны» нюрю

Ахыры. Апы 1-чи бөтөдө.

Шахарда, анга жууук элде сабий саднары эм игилерин ослоринден сөз бурганды, Хасанинда «Назычык» адырмаларын саньындады. Кылай бөлүк Бек башы - анда ишлегенде, ачы жюргөн сабийлени ата-аналары айтанга көрө, аны директору Хончуланы Зайнара кыйналды, арыдам дегенни билмеген сейрикти адамды. Башалагы ышмагы аманда угтай, ол кесин амангадан, базарлагы койтуучулорден бири бля баргы, буулууган ахшы продуктта, ундуруклагы керекки затланы сапты алады.

Ортанчы группада дөрсө.

башала да койрөнедиле. Аталаны Надя бля Гасыланы Людмила уа Р-Ф-ни билим берюде сойлы ишчин, халкыга билим берюно отлични деген сыйлы атланы жюргөтөдиле.

Сабий сада ишлеген устанга биринчи эм бийик категориялы специалистте деген республикалы конкурса хорлаганды. Аны аны тигден кабинетте биринчи жерге тийишлы болганды. Буылган жерде сынган, бузуган затла да болшала. Аланы агач уста Гайланы Махти тозөтөди, сабийлени

башка кереклерине уа Шауланы Кезибан, Холамхананы Роза, Бачиланы Танзил кырайдала.

Кеслерини ишлери бля байламлы бир жангы зат билселе, аны мында терк окуяна хайрыландыла. Жапчыкыланы бля кызачкыланы ахшы төрөлөгө бля адетлеге гитчелмкден койретиге керекликсин да унутмайдыла.

Мындан төрт жыл алгва, элде болган кон сабий садны да бир этит, директорга уа апли Хончуланы Тауканы кызы Зайнара салган эдиле. Ол бери ишлерге келгенине, жар жыны бля да соруп, сурап, тынгылы билгенден сора алады. Алайсыз, сабийле бля ишлей, бек

башы уа - аланы сие аилмелген адам мында бек уругулы тойлодо.

Артыкшы уллу болмаган бир бири да этер ишчи биледи. Садикни кон бөлөмонде да 300-ден артык сабий барды. Школга уа жашкыкылдан бля кызачкылдан 80-нче жуугуу жорюдо. Аладан 21-ри, бийик биринчи бля 16-чы номерли орта школда алагыда деп кырагыла беринчи класска окурукыдула.

Зайнара Таукановнага жар жыны бля да аны заместители Марина Хажмухамедовна Холчаева уллу болушук этеди. Тири тиширны, сынаулу педагог сабийлеге билим берюу ючон ладды: ала уа конференцияларды, кичи класслада окуяна ишлеген сурталдадыла. «Биз саулуклу хал жанылыз» деген мийожишлени жашаурудула.

Саулукчу юнонде жыл сабын походлага бля экскурсиялага баруу да ахшы төрөгө айланганды, ол а саулукчалары хайырлы болуучуланы биле барсы да ангылайдыла. Району медицина ишлегенлери тютюн ичуге кыажуа темгага сейрикти лекцияла, ушакыла бардырадыла. Акыйбалык болмаган ишлери жаны бля инспектор Курманланы Расул 18 жыллары толмагананга тютюн саткан токеничлени жуапкылыкчаларны юсюнден айтангы элде уа бардырылган акция сапталыла ишле генени жууакча тартуу болмаганды. «Тютюн ичуге кон салынуу юсюнде» РФ-ни Федеральный законуна бузуклык этигирине жол берилмеде ючон бардырылган жарыкчаландыруу иш болганын белгилегенди.

«Төгрөк столу» «Акыйбалык болмаганын тютюн ичүүлөрүн тохтатуу проблемасына жамаут кыла алышпайдыла. Району Руслан, Иванов областны спортучу бля согушуп, ючюнчю жерге тийишлы болганды, доммак майдал келтиргенди. Токменланы Альберт жаланда Краснодар крайны спортучуна холхатпады, комошу майдал кылуу болганды.

Бизни кюр.

ХОЗАЛАНЫ Фатима.

жууалды. Директор да, ол да, иште эртте келип, ингилик жашкыкчаларын элде угтай да, Гөргөзгөдөн, Вольный Ауулдан. Нальчикте да келтиредиле. Мында жер болса, кишиге да угтай дөмейдиле.

«Нальчикте» не заманда да ишин тынгылы бардыры бер жюргөн сабийле, аланы ата-аналары да кыуаныч туурча болушук уа республиканы Парламентини депутаты Бабаланы Хусей этеди. «Газель» машинасы согулга ол бергенди, предпринимательле эпли жаша Молланы Алим, Шауланы Алим, Исхакыланы Шамил, «Единая Россия» Битуроссийской политик партианы регион бөлөмон да болушарды. Кичи класска беринчи класска пеллосса, башкысы төшөк жастык, жуугурган тыш, башка керекки затла алып бериледе.

Бул коллектив элде угтай, Битуреспубликада окуяна аты жаланда ити байгачырырга итине, ала кырагыла сабий кышкы жарып турлары ючон, кыюндан келгени болгонды. Андан иги уа не барды...

ХОПАЛАНЫ Марзият.
Сурталаны автор алганды.

КЮНЮ ХАЛЫ
Марданы чегинде

Календарь бля июнда жай башпанды. Көп жылладан бери кыраулагыла көрө, ол майга ушаш жауулууду. Жауунаны марданы бир календарьга жер жюк литр суду. 1992 жылда уа акыйбалык марда окуяна жауган эди.

Июнь бек кызыу 1969 жылда болганды. Аны биринчи контерлерде жуу 36 градуса дери жылганганды. Алай 1967 жылда уа кече жаланда 3-4 градуса жылы болганды.

Бюлөмон июнь коню урулу бля айырмалды. Бу айда кечеле кысык эм жулдузула, юноно батханы бля чыккыны төн болганды. 22-чи июнда коню урулу 16 салга бля 37-июну 27-июнине башпала а ол кысыкча барлыкды.

Быйлык июнь башпаладан эни болгучыа керюнеди. Хауаны температурасы марданы жуууга. Аны себепли бир кесек салкынырак да керюноркудо. Жаууна да мардадан озарык тойлодоле. Кюнню халы алай айны ортасында дери кыраулу. Кече жууакча 32 градуса жылы болушуду.

В.ОРЛОВА,
агротехнолог.

КОНЦЕРТ
Сахнада – жаш фахмула

Кызырты-Малкыра Куктура эм информация коммуникация министрствосу 2008 жылда 6-чы июнда Жашил театрда «Мени Кызырты-Малкыра» атлы эстрада жарны конкурсун бардырады. Ол жаш чырчыланы 1-чи республикалы конкурсун ахыр тур-концертинди.

Анда ханкысы кириге болушуду, ол 17 сагатада башталды. Концерт жаш болуу кылап болганына да кармай (жауу жауса да) бардырылгычты.

6-чы июнда 17 сагатада Жашил театр сизни сактайлы. Хош келипги!

Студентни багыасы ёсгенди

Жагы окуу жыл россияны вузланы студентлери, колледжлери эм орта авнону биры окуу заведениларны окуучуларына, уллу тойло эсе да, бир кыуачи берилди.

Биринчи сентябрден стипендия көбөйтилди. Орта эсеп бля 25 процентте. Вузланы студентлери 200 сом, колледжлени окуучуларына – 85 сом кышулушуду. Алай оюнуу Кышкы Думаны депутатлары мындан алгыракта (23-чи майда), «Иш ханкы бек аз бичмачи юсюнден» эм «Бийик эм вуздан сора профессионал билим алынуу юсюнден» законлагы кышакыла кийриуну юсюнден законопроекти биринчи окулуунда кыяыл көргөндөн сора этпей гендиле. Кырал вузда студент стипендия эни 1100 сом, башланган эм орта профессионал билим берген окуучуларына уа 400 сом болушуду.

Ол законопроекти жашауда бардыры ючон, федеральный бюджетден кышакы халда 2,3 миллиард сом бөлгөтө торшоркиди. Ол ырыскы 2008 жылы бюджеттен алынуу бля.

Анда тынча тынча. Андан тынча да, студентле 140 минг сом бөлгөмде билим берюно кредит деген ахшы да алышкы болушудула. Аны уа студент диплом алгандан сора кыайтарлыкды. Билим берюу эм илму мингтерини билдирилери не көрө уа, жыл сайын кыралны вузларына бля техникумларына 7 миллион студент эм 4 миллион окуучу киредеди. «Россияны келир кызары билим берюно качкысы бля бек кызы байламды, - легенди «Единая Россия» фракцияны башкысы биринчи заместители Владимир Пехтин. - Жаш адамаланы көз кызармалары, байламлы жороттон шуахлары, жашауда хайырлыкты багылау залларыны системалары асламышын вузда ктураладыла. Ол себептен а бийик билим берюно системасына реформаланы бардыры бек

алга тамамаланылыкты борчларыдан бирлери болуп турды. Ол себептен жарашдырылганды «Билим берюу» миллет проект. - В Пехтинни оюмуна көрө, окуу заведениллага целевой ахча бөлүо, педагогларга иш ханкы эм студентле стипендияны тийишсича бөлгөмде тохтатыла билим берюно айткыла. Халкы сайлаган депутатла ол торлю ишлеге керекки кыорачлары бля баймалы статьялары кезуондо торлөтөшкө койрөтөшкө торлодо. Халкы сайлаган депутатла ол торлю ишлеге эни эс бурдыла.

Озган жылда колледжлени, техникумлары, училищелени окуучуларына стипендиялары 210 сомдан 315 сомга дери көбөйторлөдөн, студентлени стипендиялары уа – 600-ден 900 сомга дери жаттирилгенди. Улуу тойло эселе да, ахшы жанын торлөтүнолу болгандыла.

«Российская газетада».

Ишкысто
Нальчикте 4-чю номерли орта школда шаары экинчи номерли музыка школуну филиалы ишлейди. Анда жуерли сабийлени төпсөргө, жырларга, гитара, балалайкада, пианинода согаргыа койретдиле. Диллида сабий хор да барды.

Бу конде аны биринчи керек секондө жууук сабий бошпанды. Отмөт контерлерден ала музыкада, төпсөргө, жырда, торлю-торлю инструментде согыа билиуде усталыкчалары көргөтөткенди. Залда олтурган ата-аналары, усталары да жууулуп, алгач кыраела бля төбөгөндөле, голле бергендиле.

Белгилеп айтырча дагыда бир шабт: школуну филиалында койренген бир суртал.

Жеттеланы Зауур пианинода согаргыла.

Алааматлыкыга кыратылуу

Сабий хор.

шахар, республикалы конкурсларга, конференцияларга, школларына бля алып чыгардыла.

Орта школуну бошпаны кызыла бля жашла аттестатары бля бирге музыка школуну

бошпаныларна да шагатылык кыягытын иги бля айтдырадыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
Сурталаны автор алганды.

Конкурс
ГИТИС чакырады

КМР-ни Куктура уа информация коммуникация министрствосу окуу ючон бошпанылагы Федеральный кырал билим берген учрежденияны бийик профессионал эм вуздан сора билим берген ГИТИС-ге кирип ючон экзамен берип башпайдыла.

РАТИ-ге кирликке былай экзаменлени берге керекдиле:
1. Мастерство актера
2. Собеседование
3. Литература (сочинение)
Музыка театры бля кино артисти очун бля зоочный бөлөмонди:
1. Мастерство актера
2. Собеседование
3. Литература (сочинение).
Музыка театры артисти (очун бөлөмон):
1. Мастерство актера

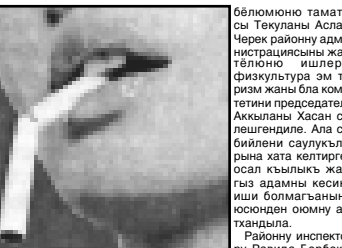
тиден ЕГЭ-ни керюмдөлөргө көрө (андан иги белги бля ётгенледен) этилликди набор.
1-чи июльде башпан, целевой жерлеге сайланган абитуриентле, РАТИ-ГИТИС-ге кирип ючон экзамен берип башпайдыла.
РАТИ-ге кирликке былай экзаменлени берге керекдиле:
1. Драма театры бля кино артисти очун бля зоочный бөлөмонди:
1. Мастерство актера
2. Собеседование
3. Литература (сочинение).
Музыка театры артисти (очун бөлөмон):
1. Мастерство актера

Заявленила Куктура эм информация коммуникация министрствосу 2008 жылда 15-чи июньда дери бериледе. (пр. Ленина, 27).
Соруулары болганына уа телефонна бля елвешсиниле: 40-31-49, 47-36-50.

Бюгон - тютюн ичмеуно битеудуния конюндю

Бул осал кылыккыны заранлыгыын ангылатадыла

Жаш тёлөноу арасында саулукчула башуу халны пропагандалау, тютюн ичүү бля байламлы болуучу торлөндирюю элде осал кылыккыны койрөдур ючон керючлени колледжлери - Кызырты-Малкыра Республиканы Жаш тёлөноу эм жамаут биригуилени ишлери жаны бля кышкы комитетте бардырылган. «Жаш тёлөноу саулукчу сайлайды» деген республикалы акцияны баш өзөгиди. Ол ишчер Районда да тири кышкышалады. администрацияны башкысыны бурулугу бля кырауа комитет ишлеп башпанды, ол эки жыйылуу бардырылганды.

бөлөмоню таматасы Текуланы Аслан, Черек районын администрацияны жаш тёлөноу ишлери физкультура эм туризм жаны бля комитетини председатели Аксыланы Хасан өлөшөгөдиле. Ала сабийлени саулукчаларына хата келтирген осал кылыккы жангы адамны кесини школлени барысына да керетини жаш тёлөноу арасында дивантын затла болуларына кире ишлери жаны бля

ишлегенлеге анкетала жарашдырылады. «Единая Россия» Битуроссийской политик партианы Черек районда регион бөлөмон штабыны ююнде билим берюно район управленисыны элде битеу школлени келечилерини кышкычылары бля «Төгрөк столу» болганды. Анда бийлай магнаныла тема созолгөндү. «Акыйбалык болмаган аланы тютюн ичүүлөрүн тохтатуу проблемасына жамаут кылай кыраюнди. Анда КМР-ни Жаш тёлөноу эм жамаут биригуилени ишлери жаны бля кышкы комитетини жаш тёлөноу арасында дивантын затла болуларына кире ишлери жаны бля

ва битеу да Кышкышатада ачкылабылы болмаган аланы арасында тютюн ичгенлени саны азая баргыны эс-лөнгөнн белгилегенди, окуучулардан 150-сине анкетала жарашдырылганды. аладан жаланда 10-су тютюн ичгенди ачыкылганды. Огыры Малкыра 1-чи номерли орта школуну тамата классларында окуянагыны арасында саулукчула жашуу халны пропагандалуу тири бардырылганын юсюнден директору койретуу иш жаны бля заместители Чаналаны Роза билдиргенди. Кыялган школлени барысына да керетини жаш тёлөноу арасында дивантын затла болуларына кире ишлери жаны бля

спортдан жыймылдык командасы көп болмай Москвада «Соколкыны» спорт арада Россияны биринчилиги ючон барганын эришмеледе мактауы тийишлы болганды. Саулук команда биринчи жерге чыккынды. Бек ижиги уа неди дозост, бу жол КМР-ни жыйындак конкурс алындан багучини спортчула

Спорт

Москшадан кююму эм доммак майдала келтиргендиле

Ардаган-аркта Россияде спортчу кыючон бля согушучу торлюсю кичи жайлы барды. Ол а согушучу спортчулар эм аскерге чакырылдык жын санды чыккыларны койрөтөшкө, чыккылардыла магыналы жерге алады. Россияни спортчу бу торлюсю федерацияны милдирюндан артык адымды бириктирди.

КМР-де да аны бля койрөшкөнгөндөн ахшы керюмдөлө болдурганыла көбюле. Ала торлю-торлю эришмелеге тири кышкышалады, биринчи жерлени кышкыларнда ышанулу туттадыла. Аланы тернелери Баугенде сабий жаш тёлөноу школуну устаны. Геррийданы Хусей айтангына көрө, бизни республиканы ол

спортдан жыймылдык командасы көп болмай Москвада «Соколкыны» спорт арада Россияны биринчилиги ючон барганын эришмеледе мактауы тийишлы болганды. Саулук команда биринчи жерге чыккынды. Бек ижиги уа неди дозост, бу жол КМР-ни жыйындак конкурс алындан багучини спортчула

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЫЗЫРТЫ-МАЛКАРА РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЯ:
АЛИКАЛАНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орубасыра), БЕЙПАЙЛАНЫ Мутали (баш редактору орубасыра), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хаза, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКТОЛУЛАНЫ Борис (жуулулы секретары).

ТЕЛЕФОНА:
Редактору ишбанын - 42-63-01. Баш редактору орубасырагы - 42-38-21, 47-26-22. Жуулулы секретары - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректоры - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМОНЕРИ:
Жамаут-политика жашуучу бөлөмон - 42-47-68, 42-34-20.
Экономикалы бөлөмон - 42-66-72.
Культураны бөлөмон - 42-75-82.
Социальный политикалы бөлөмон - 42-66-76, 47-27-59.
Тюрлю-торлю бөлөмон - 47-26-39, 42-66-71.
Писмоаланы, рекламаланы эм билдирүүлени бөлөмон - 42-37-34.
Тилмачиланы бөлөмон - 47-31-28. Сурат алуучу бөлөмон - 42-68-72.
Бухгалтерия - 40-89-80.
Операторлар - 47-26-28, 42-39-65.

РЕДАКЦИЯ АРТАРЫ:
Редакция артары бля кызыгы жоргоймөйдү. Кыл жамаатлага рецензия этилмейди эм ала артка кызыгыгы материалда айткыла оюмда редакцияны оюму бля келишимге болушуду. Ала ала айткыла хал ишчюм, Россия Федерацияны басма кышкысвенди Законуну тирилликте, материалды авторлары кеслери жуууладыла.

РЕКЛАМА АРТАРЫ:
Редакция артардан ала четтик этилгенди. Четтик бля жаапкыла эм бек четтик этилди.
Четтик Басмагы эм адалдыгы информацияны эркинликтеги кырауучу жаны бля Кызырты-Малкыра крайны инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда рецензия этилдеди.

Регистрация номер — ИР-0066. Элисте - 51532

Газетини басмагы КМР-ни Куктура эм информация коммуникация министрствосу компьютер службага халар эткенди.

Газет 1905 жылда Россияда аты республикалы полиграфкомбинатда басмаданганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33

Газетини ишлери талпыруу ючон КМР-ни почта сакылы федеральный Управленисы жууулады.
Телефона: 42-06-51, 42-19-97

Газетини роиннагы саптуу ючон КМР-ни «Роспечать» акционер общество жууулады.
Телефон: 42-69-34

Номерге графике көрө 19 сагатада кыюп салындагы. 21.00 сагатада кыюп салындагы.

ГАЗЕТИН НОМЕРИН ЧЫГАРГАНЫЛА:
Апталаны Музафар - дежуруны редактор; Кетениланы Улфунца - жуулулы секретары орубасыра; Ахматланы Шхидди (1-чи бөт), Зезаланы Лиди (2-чи-4-чю бөт), Акучи (очун бөлөмон) - (3-чю бөт) - корректорла.

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5

Тиражы 3850 экз. Заказ № 1828